

TÜRKİYE'DE UYGULANAN AKADEMİK TEŞVİK SİSTEMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ COMPARATIVE ANALYSIS OF ACADEMIC ENCOURAGEMENT SYSTEM APPLIED IN TURKEY

M. Çağlar ÖZDEMİR*

Ferdağ AKIN**

Öz

Bu çalışma, Türkiye'de yürürlükte olan akademik teşvik sistemini seçilmiş örnek yabancı üniversite uygulamalarıyla karşılaştırılarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. İlgili amaç doğrultusunda Türkiye'de uygulanan akademik teşvik sisteminin evrensel kurallar çerçevesinde iyileştirilmesi için bir takım teknik katkılarda bulunulması hedeflenmektedir. Çalışma daha geniş kapsamlı yürütülen bir yüksek lisans tezinin parçasını oluşturmaktadır. Seçilen örnek üniversiteler dünya çapında kendini kanıtlamış ve Times Higher Education, World University Rankings 2018 sıralamasında ilk beşte yer alan Oxford, California Institute of Technology, Stanford, Cambridge ve Massachusetts Institute of Technology (MIT)'dir. Türkiye'de bu seviyede üniversiteler bulunmamasına karşın seçilen üniversitelerdeki iyi uygulama örneklerinin Türkiye'deki sistemin geliştirilmesine ve karşılaştırmalı analizine katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

Nitel araştırma yönlü çalışmada literatür taraması ve internet üzerinden yapılan özel durum araştırmasına dayalı bilgi edinim süreci ardından karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak akademik teşvik sistemlerine ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, akademik teşvik uygulamalarına ilişkin kavramsal çerçeve aktarılmıştır. İkinci bölümde Türkiye'de uygulanan akademik teşvik sistemi tanıtılmıştır. Üçüncü bölümde seçilen örnek üniversitelerde bulunan akademik teşvik uygulamaları incelenmiştir. Son bölümde ise örnek üniversite teşvik uygulamaları Türkiye'deki uygulamalarla karşılaştırılarak değerlendirmeler ve öneriler yapılmıştır.

Çalışma sonucunda incelenen üniversitelerde uygulanan teşvik politikalarının faaliyette buldukları ülkelerde uygulanan genel teşvik politikalarından etkilendiği ancak kendilerine has özel tedbirler içerdiği görülmüştür. En önemli tespit ise örnek üniversitelerde kullanılan akademik teşvik fonlarının kullanımında merkezi bir yapılanmadan çok adem-i merkezî bir yapının varlığıdır. Bu kapsamda, Türkiye'de uygulanan merkezi teşvik politikasının araştırılan örnek üniversite uygulamalarında olduğu gibi revize edilmesinin Türkiye'deki akademik faaliyet kalitesinin artırılması için bir etkili olabileceği ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik, Teşvik, Ödenek, Ücret.

Abstract

This study aims to analyze the current academic incentive system in Turkey compared to selected sample foreign universities applications. With this study, it is planned to be made in a number of technical contribution to improving the academic incentive system applied in Turkey in accordance with relevant objectives of the frame work of universal rules. The study is a short piece of a master's thesis that is conducted more extensively. The five selected examples universities are Oxford, California Institute of Technology, Stanford, Cambridge and the Massachusetts Institute of Technology (MIT), which ranked in "firstfive" into the "Times Higher Education, World University Rankings 2018". Despite the absence of universities in Turkey at this level, it is thought that the good practices in selected universities will contribute to the development of the academic incentive system in Turkey.

Qualitative research method was used in the study. Evaluation of academic incentive systems was carried out by using literature review and comparative analysis method following the information acquisition process based on the special situation research on internet. The study consists of four parts. In the first part, the conceptual framework of academic incentive applications is investigated. In these cond part, the academic incentive system applied in Turkey has been introduced. In the third part, the academic incentive practices in the selected sample universities were examined. And lastly sample university application scompared with practices in Turkey then and evaluations and suggestions were made. As a result of the study, it was observed that the incentive policies applied at the sample universities influenced by the general incentive policies but they included some special measures. The most important finding is the existence of a decentralized structure rather than a centralized structure in the use of academic incentive funds in exemplary universities. In this context, if the central stimulus policies implemented in Turkey revised as in the investigated sample university administration it can be effective for improving the quality of academic activities.

Keywords: Academic, Encouragement, Incentives, Appropriation, Wage.

Giriş

Akademik teşvik uygulamaları, bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarının artırılması amacıyla kurgulanan destek planlarını ifade etmektedir. Temel amacı nitelikli araştırmaların ve başarılı çalışmaların artırılması olmakla birlikte çoğunlukla akademik faaliyetlerde sürekliliğin sağlanması hedefi korunmaktadır. Bu nedenle belirli dönemde yürütülmüş akademik çalışmalar standartlaştırılmış sınırlar dahilinde ödüllendirilmektedir. Elbette bu tür standart ödüllendirme politikaları akademik teşvik

*Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü. cozdemir@sakarya.edu.tr

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü. ferdag.akin1@ogr.sakarya.edu.tr

uygulamalarının tamamını temsil etmemektedir. Bireysel çalışmaların genel ve özel olarak ödüllendirilmesi de teşvik politikasının bütünleyici parçasını oluşturmaktadır. Ancak genel olarak akademik teşvik politikası, geniş çapta akademisyen grubunun ulaşabileceği 'genel nitelikli' bir düzenleme alanı olarak algılanmaktadır. Türkiye'de 1993'te TÜBİTAK önderliğinde başlatılan genel nitelikli akademik teşvik politikası, 1995'te Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ortaklığında hazırlanan "geliştirme ödeneği" yasa değişikliği teklifi ile kuvvetlendirilmiştir. Ancak 2015 sonunda yeni bir uygulama olarak yürürlüğe konan "Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği" ile ülke genelinde standardize edilmiş bir teşvik sistemi geliştirilmiştir. Bu çalışma, 2015'te yürürlüğe giren ve şuan yürürlükte olan akademik teşvik sistemini, eğitim-öğretim ve araştırma kapasitesi yüksek, seçili yabancı üniversite uygulamalarıyla karşılaştırılarak kıyaslamalar yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de uygulanan teşvik sisteminin evrensel kurallar çerçevesinde iyileştirilmesi için teknik katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Daha geniş kapsamlı yürütülen bir yüksek lisans tezinin parçasını oluşturan bu çalışma için incelenen örnek üniversite sayısı makale kapsamı gereği sınırlandırılmıştır. Örneklemeye dahil edilen üniversiteler; Oxford, California Institute of Technology, Stanford, Cambridge ve Massachusetts Institute of Technology (MIT)'dir.

Çalışma nitel yönlüdür. Literatür taraması ve internet üzerinden araştırmaya dayalı bilgi edinim süreci ardından karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak akademik teşvik sistemlerine ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Dört bölümde yapılandırılan çalışmanın ilk bölümünde akademik teşvik uygulamalarına ilişkin kavramsal çerçeve çizilmiştir. İkinci bölümde, Türkiye'de uygulanan akademik teşvik sistemi, üçüncü bölümde ise seçili örnek üniversitelerdeki akademik teşvik uygulamaları incelenmiştir. Son bölümde Türkiye'deki uygulamalarla seçili üniversite uygulamaları karşılaştırılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında öneriler de yer almaktadır.

1. Akademik Teşvik Uygulamalarına İlişkin Kavramsal Çerçeve

Bilimsel bilginin üretilmesi ve yaygınlaştırılması eğitim öğretim faaliyetlerinin yanında üniversitelerin temel amacını oluşturur. Bu kapsamda üniversitelerde hem araştırma ve geliştirme hem de eğitim- öğretim süreçleri yürütülür. Akademik teşvik uygulamaları, ilgili süreçlerin daha kaliteli hale gelmesi için planlanmış tedbirleri içermektedir. Bu bölümde, akademik teşvik sisteminin daha iyi anlaşılabilmesi için uygulamaya ilişkin kavramlara yönelik açıklamalar yapılmıştır. Böylece çalışmada kullanılan kavramların çalışmanın tüm bölümlerinde ortak anlam çerçevesinde standartlaştırılması amaçlanmıştır. Aşağıdaki başlıklarda; akademisyen, akademik faaliyet, geliştirme ödeneği ve akademik teşvik ödeneği kavramları açıklanmıştır.

1.1. Akademisyen Kavramı

Akademisyen; bilim, sanat veya edebiyat gibi alanlarda belirli standartları geliştirmek veya sürdürmek için oluşturulmuş akademinin bir üyesidir. Bu anlamda ilmi, sanatsal ya da felsefi bir geleneğin ya da fikirlerinin geliştiricisinin takipçisidir (Merriam-Webster, Oxford Dictionary, Collins Dictionary, 2017, www.merriam-webster.com). Akademisyen, bilimsel konularla ilgili yaptığı bilimsel çalışmalar ve takip ettiği gelişmelerle toplumsal gelişmeye yardımcı olan ve toplum için model oluşturan kişiyi ifade eder (Kırkkılıç, Sevim ve Söylemez, 2015,376). Diğer bir ifade ile akademisyen, bilgisini toplum yararına kullanarak bilginin uygulama alanı bulmasını sağlayan ve bilgisini öğrencileri ile paylaşarak öğretim etkinliğini gerçekleştiren kişidir (Odabaşı, Fırat, İzmirli, Çankaya ve Mısırlı, 2010,131). Akademisyen, mesai saatleri ile sınırlı kalmayıp yaşamın her anında kendini sürekli geliştiren, bilimsel çalışmaları takip edip ürettiği kitap, makale vb. bilimsel eserler ve bildiri sunmak için katıldığı kongre, konferans ve sempozyumlarla bilimsel gelişmelere katkı sağlayan, öğrencilerin ve toplumun gelişmesi için ders veren ve sürekli çaba içinde olan kişi olarak tanımlanabilir (Yılmaz ve Özdemir, 2012,50).

1.2. Akademik Faaliyet Kavramı

Birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün olmamakla birlikte akademik faaliyetleri, araştırma-geliştirme ve eğitim- öğretim faaliyetleri olarak iki ana kolda sınıflandırmak mümkündür. Araştırma-geliştirme faaliyetleri; bilimsel araştırma, proje, yayın, tasarım, patent ve atıf gibi çalışmalarını içerirken, eğitim- öğretim faaliyetleri; ders verme, konferans, seminer, tebliğ, çalıştay, sergi gibi pratik aktarımları içerir. İlgili kavramlar aşağıda açıklanmıştır.

1.2.1. Araştırma Geliştirme Faaliyetleri

Bilimsel Araştırma: Araştırma; bir gerçeği ortaya çıkarmak, bir sorunu çözmek ve eldeki verileri arttırmak için bilimsel yöntem ve tekniklerden yararlanılarak yapılan düzenli çalışma olarak tanımlanabilir. İnsan, kültür ve toplum ile ilgili bilgi stokunun artırılması ve bu bilgi stokunun yeni

uygulamalar tasarlamak için sistematik şekilde kullanılmasını sağlayan çalışmalarını ifade eder (OECD, Frascati Manual, 2015, www.oecd.org). Türk Dil Kurumu'na göre araştırma; bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışmalardır.

Bilimsel araştırma; problem çözmeye yönelik yapılan, doğruluğu tespit edilmiş, var olan bilgilerden hareketle literatürde bulunmayan yeni bilgilere ulaşmaya çalışan, bilimsel ölçütlere dayanan, doğal olaylar ya da olgular arasındaki ilişkiyi ortaya koyan ve analiz eden çalışmalar sürecini ifade eder (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2007,16). Fizik, kimya, biyoloji gibi tabii bilimlerde bilimsel araştırmalar, olayların nedenlerinin tanımlanması ve bu nedenlerin genelleştirilerek, matematik teknikleri ile ölçmeye yönelik çalışmalar sürecini ifade eder. Sosyal bilimlerde ise bilimsel araştırmalar toplumun ve kurumların sistematik bilgisini deneysel olarak sebep sonuç ilişkileri çerçevesinde inceleyerek teoriler elde etme sürecini ifade eder (Bilgiseven, 1998,7-15).

Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde araştırma (bilimsel araştırma anlamında), 'Proje kapsamında olmamak koşuluyla; Yükseköğretim kurumu ile ulusal/uluslararası kurum ve kuruluşların yazılı mutabakatı veya onayı ile başlatılmış, görevlendirilmek üzere en az üç ay süreyle yeni bilgiler üretilmesi, teknolojik problemlerin çözümlenmesi/analiz edilmesi, yenilikçi ürün süreç, eser veya tasarımlar geliştirilmesi amacıyla bilimsel esaslara uygun olarak yürütülmüş ve sonuç rapor ilgili kurumların yetkili mercilerince başarılı bulunarak sonuçlandırılmış faaliyet türlerini' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/c).

Proje: Genel olarak müşteri ihtiyaçlarını karşılamak adına kısıtlı zaman, bütçe ve kaynaklarla gerçekleştirilen karmaşık, rutin olmayan geçici faaliyetlerdir (Gray ve Larson, 2008:5). Bu kapsamda proje, belirli başlangıç ve bitiş noktası olan, amacı, kapsamı, bütçesi açıkça tanımlanmış ve bir defaya mahsus gerçekleştirilen aktiviteler bütünü olarak da tanımlanabilir (Newton, 2006).

Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde proje, 'Bilimsel değerlendirme süreci sonucunda ulusal veya uluslararası kurumlarca onaylanarak bütçe desteği sağlanmış olup, yeni bilgiler üretilmesi, bilimsel yorumların yapılması veya teknolojik problemlerin çözümlenmesi için bilimsel esaslara uygun olarak yürütülmüş ve sonuç raporu yetkili mercilerce başarılı bulunarak kapatılmış araştırma çalışmalarını' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/1).

Yayın: Araştırma yoluyla üretilen bilginin geliştirilmesi, paylaşımı ve bilime katkı sağlamasını amaçlayan, bilim etiğine ve tekniğine uygun şekilde toplanıp geliştirilen ve sistematik olarak derlenen bilgileri içeren, bilimsel yazım kurallarına uygun olarak yazılmış ve basılmış çalışmaları ifade eder (İnci, 2015,285). Makale, kitap, tez, bildiri veya bilimsel raporlar yayınlara örnek olarak verilebilir.

Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde yayın, 'Tez çalışmaları hariç, araştırma kitabı, ders kitabı, kitap bölümü, ansiklopedi maddesi ve makale yazarlıkları ile editörlük, editörler kurulu üyeliği, yayın kurulu üyeliği, dergi hakemlikleri, tercüme ve tercüme editörlüklerini ve performans dayalı ses ve/veya görüntü kaydını' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/o).

Tasarım: Bir kavramın veya fikrin bir konfigürasyon(yapılandırma), çizim, model, kalıp, desen, plan veya spesifikasyon (bir ürünün gerçek veya ticari üretiminin temel aldığı) haline getirilmesi ve maddenin belirlenen hedef(ler)ine ulaşılmasına yardımcı olması sürecidir (BusinessDictionary, www.businessdictionary.com). Örneğin yapılmadan önce bir binanın, giysinin veya başka bir nesnenin görünümünü ve işlevini veya işleyişini göstermek için üretilmiş bir plan veya çizimdir. Pratik anlamda, kullanıcı perspektifi ile ve ihtiyaç sahibinin ihtiyaçlarına göre geliştiren bir iş sürecidir. Bu kapsamda İsveç endüstriyel tasarım vakfı (SVID) tanımı yeterince açıklayıcı görünmektedir. SVID için tasarım; "Kullanıcının ihtiyaçlarına göre işlevsel ve estetik talepleri içeren amaca yönelik ve yenilikçi çözümler geliştirme sürecidir. Tasarım, malların, hizmetlerin, süreçlerin mesajlarının ve ortamların geliştiricilerine uygulanır" (SVID, 2018). Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde tasarım, 'Öğretim elemanının akademik faaliyet alanında bir yapının teknik veya endüstriyel ürünün ilk taslağı, çizim ve dizayn halini' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/k).

Patent: Bilimsel ve teknik bir buluşun ya da bir buluşun uygulama alanında kullanma hakkının kime ait olduğunu gösteren belge olarak ifade edilebilir. İngiltere Kütüphanesi İş ve Fikri Mülkiyet (IP) Merkezi tanımında buluşa yönelik bir patent, buluş sahibine sınırlı bir süre boyunca buluşunu kendi iznini almadan yapma, kullanma veya satma gibi konularda başkalarını durdurma hakkını veren belgedir (British Library, Business&IPCentre, www.bl.uk). Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde patent, 'Ulusal veya uluslararası kurumlar tarafından tescillenmiş patentleri' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/h).

Atf: Bilimsel çalışmalarda faydalanılan çalışmaların ilgili bölümlerinin metin içerisinde belirtilmesini ifade eder (Sinecan, Kaya ve Yıldız, 2016,4). Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde atf

'Öğretim elemanının yazar olarak yer almadığı yayınlarda öğretim elemanının eserlerine yapılan atıfları' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/ç).

Ödül: Başarılı olan bir iş veya beğenilen bir davranış neticesinde verilen armağandır. Bu kapsamda bir veya birden fazla kişiye yetkinlikleri karşılığında verilen armağan olarak da tanımlanabilir. Cambridge sözlükte ödül, bir yarışma veya oyunda başarılı olan veya çok iyi iş çıkaran kişiye verilen (para dahil) değerli armağan olarak tanımlanmaktadır (Cambridge Dictionary, www.dictionary.cambridge.org/tr). Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde ödül 'Öğretim elemanının, kadrosunun bulunduğu kurum tarafından verilenler hariç olmak üzere akademik faaliyet alanında gerçekleştirdiği faaliyetlere karşılık olarak, alanında faaliyet gösteren meslek organizasyonları ile kamu veya özel kuruluşlar tarafından, üyeleri arasında araştırmacının alanından uzmanlarında bulunduğu bir kurulun değerlendirmesi sonucunda verilen ulusal veya uluslar arası düzeyde akademik ve sanatsal ödülleri' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/ğ).

1.2.2.Eğitim-Öğretim Faaliyetleri

Eğitim, genel bilgi verme ya da edinme, akıl yürütme ve yargılama güçlerini geliştirme ve genellikle kendini ya da başkalarını olgun yaşam için entelektüel olarak hazırlama eylemi ya da süreci olarak tanımlanabilir (www.dictionary.com). Eğitim bireylerin, hızla değişerek çeşitlenen yaşama ayak uydurabilmeleri, bilişsel yeterliliklerinin farkına varabilmeleri ve bilişsel farkındalık becerisi kazanabilmelerinde önemli bir rol oynar (Bilasa, 2017,529).

Öğretim ise okul ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsamaktadır (Demirel, 2013, 2,6). Eğitim-Öğretim faaliyetleri genel hatları ile ders verme, konferans, seminer, tebliğ, çalıştay ve sergi temalarında incelenebilir.

Ders verme: Öğrencileri konu ya da problem hakkında düşünsel ve kavramsal olarak düşünmeye davet eden, anlatılan konunun yazılı ve görsel materyallerle desteklendiği, öğrencilere farklı bakış açıları kazandıran bilgi aktarım sürecini ifade eder (www.teachingcommons.stanford.edu).

Konferans: Ortak ilgi alanlarını tartışmak için bireylerin veya bir ya da birkaç kuruluşun üyelerinin toplanmasıdır (Business Dictionary, www.businessdictionary.com). Bu kapsamda, herhangi bir alan ile ilgili konusunda uzman kişilere ve bilgilere erişme imkanı sağlayan, fikirleri paylaşmak, çeşitli meslektaşları bir araya getirmek, tartışmalara katılmak, alanlardaki gelişmeleri takip etmek ve mesleki gelişim kazanmak için oluşturulan platformları ifade eder (www.asce.org.tr).

Seminer: Katılımcıların bir konuyu tartışmaları için teşvik edildiği bir veya daha fazla uzman tarafından yapılan resmi sunumdur (Business Dictionary, www.businessdictionary.com). Bu kapsamda, bir konu ile ilgili bilgi vermek amacıyla düzenlenen, alanında uzman kişilerce en yeni ve en güncel bilgilerin paylaşıldığı, konunun uzmanlarına soru sorarak ve bilgilerin dünyadaki uygulamalarını inceleyerek, yeni bilgiler öğrenmeye yardımcı olan akademik eğitim şeklini ifade eder (www.nationalseminarstraining.com). Bir üniversitede, fakültenin bir üyesi başkanlığında orijinal araştırmalar yapmakta olan belirli bir grup öğrenci ile düzenli olarak bilgi alışverişinde ve tartışmalarda bulunmak için yapılan toplantı da seminer kapsamındadır (www.dictionary.com).

Tebliğ: Türkçe sözlüğe göre tebliğ; bildirme, haber verme, bildiri anlamındadır (TDK, www.tdk.gov.tr). Akademik tebliğ; araştırmacılar tarafından akademik amaçlı toplantılarda sunulmak üzere alanları ile ilgili bir konuda bilimsel yenilikleri ve özgün buluşları ortaya koymak amacıyla bilimsel dil kullanılarak hazırlanan sözlü ya da yazılı sunumu ifade eder (www.abstractagent.com). Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde tebliğ, konferans ve semineri de içermek üzere genel nitelikli sunum olarak tanımlanmıştır. Buna göre tebliğ: 'bilim kurulu bulunan uluslararası düzeydeki toplantılarda sunulmuş ve yayımlanmış (bildiri kitabı, özetler kitabı, web sitesi veya CD, DVD gibi medya ortamında) tebliğleri' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/l).

Çalıştay: Akademisyen ve araştırmacıların araştırmalarını sunma, konunun uzmanları ile konuyu tartışma, ulusal ve uluslararası alanlarda araştırmacılar arasındaki iletişimi güçlendirme ve araştırma kalitelerini artırmak amacıyla düzenlenen bilimsel toplantılar/öğretim tekniğini ifade eder (www.britishcouncil.org.tr).

Sergi: Öğrencilerin öğrenme hedeflerini ve standartlarını ne dereceye kadar kazandıklarını ve bunların hangi aşamaya geldiğini gösteren proje, sunum ve ürünleri ifade eder. Sergiler genel olarak öğrenme deneyimini, akademik ilerlemeyi ve başarıyı değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır. Sergiler, sözlü sunumlar, video belgeselleri, multimedya sunumları, podcast, web siteleri veya bloglar gibi basılı, baskı veya dijital fotoğraf galerisi, bilimsel deneyler, heykeller, robotlar gibi fiziksel ürünler şeklinde yapılabilmektedir (www.edglossary.org). 2016 Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde sergi, 'öğretim elemanının akademik faaliyet alanında gerçekleştirdiği sanatsal veya bilimsel niteliği haiz işitsel ve görsel etkinliklere

dair tüm sergi, bienal, gösteri, dinleti, konser, festival ve gösterim etkinliklerini' ifade etmektedir (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde 3/i).

1.3. Teşvik, Akademik Teşvik ve Geliştirme Ödeneği Kavramları

En genel anlamı ile teşvik, gerçekleştirilmesi istenilen bir eylemin ya da davranışın oluşmasını sağlayan motive edici güdü ya da ödülü anlatır (Business Dictionary, www.businessdictionary.com). Teşvik, insanların bir hedef doğrultusunda ısrarcı olmalarını, performanslarını arttırmalarını ve motive edilmelerini sağlayan programları ifade eder (www.theirf.org).

Akademik teşvik, bilimsel bilginin üretilmesi için gerçekleştirilen araştırma-geliştirme ve eğitim-öğretim süreçlerinin daha kaliteli hale gelmesi için planlanmış tedbirleri içermektedir. Bu bağlamda akademisyenlere sağlanan araştırma fonları (burs, araştırma yardımı veya seyahat fonu) burslar, araştırma ödeneği, araştırma yardımı, yayınlanan bilimsel çalışmalara sağlanan ek ücretler akademik teşvik uygulamalarının kapsamını oluşturur.

Geliştirme Ödeneği, her alanda bilimsel bilgi üretmek ve bilgiyi aynı zamanda uygulanabilir hale getirmek, nitelikli, girişimci ve yenilikçi insan gücünü yükseköğretim düzeyinde eğitmek ve yetiştirmekle görevli akademisyenlerin sayısının yükseltilmesi, bilimsel ve akademik faaliyetlerinin artırılması ve çeşitlendirilmesi için sağlanan maddi desteği ifade eder (Yükseköğretim Personel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 6564 sayılı Kanun Gerektirisi, RG.14.11.2014/29175). Bu konu aşağıda ayrıntılı olarak incelenmiştir.

2. Türkiye'de Akademik Teşvik Uygulaması

Bu bölümde, Türkiye'de uygulanan genel nitelikli teşvik programları incelenmiştir. Genel nitelikli ilk program olarak 1993 tarihli TÜBİTAK Türkiye Kaynaklı Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı kabul edilmiştir. Bilindiği üzere bu program 1995 tarihli Geliştirme Ödeneği Uygulaması ile kuvvetlendirilmiştir. 2002'de "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrolü" yönetmeliği yürürlüğe girmiş, 2005'te "Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme" komisyonu oluşturulmuştur. Son olarak 2015'te çalışmanın ana temasını oluşturan Akademik Teşvik Ödeneği Uygulaması düzenlenmiş ve 2016'da yürürlüğe girmiştir. Bu bölümde ilgili teşvik uygulamaları genel hatlarıyla incelenmiştir.

2.1. TÜBİTAK Türkiye Kaynaklı Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı

Türkiye'de gerek ulusal gerekse uluslararası kuruluşlar tarafından özel nitelikli çalışmalara verilen akademik teşvikler, üniversitelerin kuruluşundan bu yana olmasına karşın genel nitelikli teşvik programlarının ilk kez Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararı uyarınca TÜBİTAK tarafından 1993 yılında başlatıldığı söylenebilir. 2016'da TÜBİTAK Türkiye Kaynaklı Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı, Türkiye kaynaklı uluslararası bilimsel yayınların etkisinin ve kalitesinin artırılması amacıyla Türk veya yabancı uyruklu araştırmacıların uluslararası bilimsel yayınlarının teşvik edilmesi ve doktora, sanatta yeterlilik ya da tıpta uzmanlık çalışmalarında, danışmanların öğrencileri ile birlikte yapmış olduğu uluslararası bilimsel yayınların teşvik edilmesi amacıyla oluşturulmuştur (UBYT Programı Uygulama Usul ve Esasları, 2016, madde.1).

UBYT Programı'na SCI-EXPANDED, SSCI, AHCI veri tabanlarında taranan bilimsel dergilerde yapılan yayınlar ile başvurulmaktadır. Araştırmacı teşvikinden yararlanabilmek için başvuru yapılacak olan yayına ait bilgilerin Web of Science™ Core Collection veri tabanlarında yer alması gereklidir (UBYT Programı Uygulama Usul ve Esasları, 2016, madde.9). Başvurular TÜBİTAK uzmanları tarafından değerlendirilmektedir. Benzerlik analizleri uzmanlar tarafından özel yazılım veya başka yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Benzerlik analizleri sonucunda etik ihlal olasılığı bulunan yayınlar TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Komitesine (AYEK) sunularak karara bağlanır. Bu yayınlarla ilgili nihai karar Komitenin değerlendirmesinden sonra verilmektedir. Her bir tam yayına ait teşvik miktarı; yayının yayınlandığı derginin teşvike esas alınacak konu grubu içerisindeki dergi_nihai_puan değeri dikkate alınarak hesaplanır. Buna göre;

$$\text{Teşvik} = \min_{\text{teşvik}} + (\max_{\text{teşvik}} - \min_{\text{teşvik}}) \times (\text{dergi nihai puanı}/100)^{2.5}$$

formülüyle hesaplanmaktadır (UBYT Programı Uygulama Usul ve Esasları, 2016, Ek1).

2.2. Geliştirme Ödeneği Uygulaması

Geliştirme ödeneği üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarına, ilgili öğretim elemanının aylık gösterge ve ek gösterge toplamının aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarın 0,1 katı ile 5 katı arasındaki tutarlarda olmak üzere, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen oranlarda ödenen miktarı ifade eder.

Geliştirme ödeneği uygulaması ilk olarak Yükseköğretim Kurulu'nun teklifi ile Milli Eğitim Bakanlığı'nun 16/01/1995 tarihli ve 1511 sayılı yazısı üzerine, 1983 tarihli 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun değişik 14'üncü maddesi ile 24/11/1994 tarihli ve 4048 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesine göre Bakanlar kurulunca 18/01/1995 tarihinde kararlaştırılmıştır. Buna göre; Gelişmesinde güçlük çekilen yükseköğretim kurumlarının yeterli sayıda öğretim elamanı sağlanamayan fakülte, anabilim, bilim ve sanat dallarında görevli öğretim elemanlarına, almakta oldukları aylıklarının (ek gösterge dahil) % 50 sini, kalkınmada öncelikli yörelerde görevli öğretim elemanlarına ise almakta oldukları aylık ek gösterge, üniversite ödenekleri, idari görev ödeneği ve makam tazminatı brüt tutarının 1'nci derece öncelikli yörelerde % 75'ini, 2'nci derece öncelikli yörelerde % 45'ini geçmemek üzere geliştirme ödeneği ödenebileceği belirtilmiştir (1995/6509 sayılı Geliştirme Ödeneği Verilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, 1995, www.idarehukuku.net).

1983 tarihli 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 14'üncü maddesine göre ödenen ve sadece üniversite akademik personeline verilen geliştirme ödeneğinde 1998'te yapılan düzenleme ile 1995/6509 sayılı eski kararname yürürlükten kaldırılmıştır. Düzenlemenin en önemli noktasını eski kararnamede benimsenmiş olan kalkınmada öncelikli yöre kavramının kaldırılarak ödemenin sadece aylık ve ek göstergenin maaş katsayısı ile çarpımı sonucunda ortaya çıkan tutara belirlenen oranın uygulanması oluşturmuştur.

2005'te yükseköğretim Personel Kanununun 14'üncü maddesinde geliştirme ödeneği uygulamasına ilişkin 2005/8681 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.19.04.2005, S.25791) köklü bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu tarihten sonra bakanlar kurulu kararı ile geliştirme ödeneği 2014'e kadar 7 kez değiştirilmiştir (2006/10645 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.14.07. 2006, S.26228); 2009/14736 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.17.03.2009, S.27172), 2011/2518 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.14.12.2011, S.28142), 2012/3572 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.08.09.2012, S.28405),2013/5050 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.13.07.2013, S.28706), 2014/5800 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.16.01.2014, S.28884) ve 2014/6555 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile (R.G.24.07.2014, S.29070). Son olarak Hükümet ile Memur Sendikaları arasında yapılan toplu sözleşmenin "eğitim, öğretim ve bilim hizmet koluna ilişkin toplu sözleşme" başlıklı ikinci bölümünün 15.maddesine göre geliştirme ödeneğinin süresinin 2019 sonuna kadar uzatılması hükmü yer almıştır (Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklarına İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşme, www.dpb.gov.tr).

2.3.Akademik Teşvik Ödeneği Uygulaması

14/12/2015 tarih ve 2015/8305 sayılı bakanlar kurulu kararı ile 18/12/2015 tarihli 29566 sayılı resmi gazetede yayınlanan Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (ATÖY), öğretim üyelerinin yurtiçi ve yurtdışında sonuçlandırdıkları bilime katkı sağlayıcı nitelikteki proje, araştırma, yayın, tasarım ve sergi, aldıkları patent, bilimsel çalışmalarına yapılan atıf, uluslararası kongre ve sempozyumlarda sundukları tebliğ ve almış oldukları akademik ödüller esas alınarak, öğretim elemanları için aldıkları yıllık akademik teşvik puanı ile orantılı olarak hesaplanan ve maaşlarına ek olarak yapılan ödemeyi ifade eder.

Milli Eğitim Bakanlığının 24/11/2016 tarihli ve 13271644 sayılı yazısı üzerine 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun ek 4.maddesine göre Bakanlar kurulunca 27/12/2016 tarihinde 9714 sayılı karar ile ilk yönetmelik değiştirilmiştir.

Yürürlükteki Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nde teşvik uygulamasına yönelik puanlama Proje, Araştırma, Yayın, Tasarım, Sergi, Patent, Atıf, Tebliğ ve Ödül olmak üzere 9 akademik faaliyet türüne göre yapılmaktadır. Her bir faaliyet türüne ilişkin puanlama farklılık göstermektedir. Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nin Akademik teşvik başvuru ve değerlendirme süreci kısmında yer alan 6. Maddenin 7. fıkrasına göre, akademik teşvik uygulaması devlet yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına uygulanır. Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanları bu uygulamadan yararlanamazlar. Aynı maddenin 9.fıkrasından, yabancı uyruklu öğretim elemanlarının da akademik teşvik ödeneğinden yararlanamayacağı anlaşılmaktadır.

Akademik teşvik uygulaması, üniversitelerde akademik teşvik puanına sahip öğretim üyelerinden her bir doçentlik temel alanının en az bir kişi olmak üzere rektörün her bir üyelik için önereceği üç aday arasından senato tarafından seçilir. Akademik teşvik puanlarına yönelik itiraz aynı komisyona yapılır (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde.5).

2.3.1.Akademik Teşvik Puanı Hesaplaması

Akademik teşvik ödemesi, en yüksek devlet memuru (başbakanlık müsteşarı) brüt aylık tutarının (Temmuz 2017'den itibaren geçerli olan tutar (9500x0,102706) = 975,71 TL'dir).

- Profesör kadrosunda bulunanlar için %100'üne,

- Doçent kadrosunda bulunanlar için %90'ına,
- Yardımcı doçent kadrosunda bulunanlar için %80'ine,
- Araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, okutman, uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacısı kadrosunda bulunanlar için %70'ine,

akademik teşvik puanının yüze bölünmesiyle bulunacak oranın uygulanması suretiyle hesaplanmaktadır (Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 2016, madde.3,d,8,1). Teşvik puanının daha iyi anlaşılmasını sağlamak için aşağıda ayrıntılı bir hesaplama örneği verilmesi faydalı olacaktır.

Akademik Teşvik Ödemesi Tutarı Hesaplaması

(Akademik teşvik ödemesi tutarı = En yüksek devlet memuru brüt aylığı (975,71) X akademik kadro unvanlarına göre belirlenmiş olan oran (unvanlara göre alt faaliyet oranları aşağıda verilmiştir) X (akademik teşvik puanı/100).

Faaliyet puanları hesaplanırken, alt faaliyet oranları;

- Profesör ve doçent kadrosunda bulunanlar için 1,
- Yardımcı doçent kadrosunda bulunanlar için 1,5,
- Araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve okutman kadrolarında bulunanlar için 2,
- Uzman, çevirici ve eğitim öğretim planlamacısı kadrolarında bulunanlar için 1 ile çarpılmaktadır.

Akademik faaliyet türüne ilişkin puanlamaya yönelik örnek hesaplama:

Doçent kadrosunda bulunan öğretim üyesi 2016 yılı içerisinde 1 SCI-Exp kapsamında yayımlanan tam makale yayını (bu yayında ismi 3.sırada), 1 uluslararası kongre ve sempozyumlarda sözlü olarak sunulan ve özet metin olarak yayımlanan bildirisi (bu yayında ismi 2.sırada), 1 Yükseköğretim kurumları tarafından desteklenmiş BAP projesi yürütücüsü ve SCI-Exp kapsamında 40 atfı bulunan öğretim üyesi için akademik teşvik puanı ve ödemesi(2017 için) hesaplaması şu şekildedir:

Akademik Teşvik Puanı Hesabı

Yayımlar

Hesaplama: Alt faaliyet türü oranı X Doçent katsayısı X Yayında kaçınıcı isim olduğuna dair çarpan

SCI-Exp kapsamında yayımlanan tam makale yayını = 0.40 X 1 (Doçent katsayısı) X 0.80 (üçüncü isim olduğu için)=**0.32 puan**

Bu faaliyet 'Yayın' kapsamındadır ve oran 30 ile çarpılacaktır.

= Alt faaliyet türü oranı X 30

=**0.32 X 30**

=**9.6 Puan**

Tebliğ

Hesaplama: Alt faaliyet türü oranı X Doçent katsayısı X Yayında kaçınıcı isim olduğuna dair çarpan

1 Uluslararası kongre ve sempozyumlarda sözlü olarak sunulan ve özet metin olarak yayımlanan bildiri (bu yayında ismi 2.sırada)= 0.10 X 1 (Doçent katsayısı) X 0.90(yayında ismi 2. Sırada olduğu için) =**0.09puan**

Bu faaliyet 'Tebliğ' kapsamındadır ve oran 30 ile çarpılacaktır.

=Alt faaliyet türü oranı X 30

=**0.09 X 30**

=**2.7 Puan**

Proje

1 Yükseköğretim kurumları tarafından desteklenmiş BAP projesi tamamlamış=**35 puan**

Alt faaliyet türü oranı X doçent katsayısı X 30

=0,35 X 1 (Doçent Katsayısı) X 30

=**10.5 Puan**

Atf

SCI-Exp kapsamında 40 atf= 40 X 4 puan=**160 puan**

Alt faaliyet türü oranı X doçent katsayısı X 40

$$=1,6 \times 1 \text{ (Doçent katsayısı)} \times 40$$

$$= 64 \text{ Puan}$$

Bu faaliyet türünde en fazla 30 puan alınabilmektedir. Bu nedenle hesaplamaya Atıf'tan 64 puan değil 30 puan yazılacaktır.

Akademik Teşvik Puanı= 9.6(yayın puanı)+2.7 (tebliğ puanı)+10.5(proje puanı)+30(atıf puanı) =**52.8 Puan**

Akademik Teşvik Ödemesi Tutarı= 975,71 (En yüksek devlet memuru brüt aylığı) X 0,9 X (Akademik teşvik puanı/100)

$$=975,71 \times 0,9 \times (52,8/100)$$

$$=463,6 \text{ TL'dir. (2017 yılı için yapılan hesaplamadır).}$$

3. Örnek Üniversitelerde Akademik Teşvik Uygulamaları

Dünyadaki birçok üniversitede akademik teşvik uygulamaları farklılık göstermektedir. Buna karşın tanınmış üniversitelerdeki teşvik uygulamalarını incelemek genel bir çerçeve oluşturmak için fikir verebilir. Bu çalışmada incelenen örnek üniversiteler, dünyanın en iyi üniversiteleri listesi Times Higher Education, World University Rankings 2018 sıralamasında ilk beşte yer alan Oxford, Cambridge, California Institute of Technology, Stanford, ve Massachusetts Institute of Technology üniversiteleridir (www.timeshighereducation.com). Times Higher Education, World University Rankings 2018 sıralaması elbette mutlak geçerliliği olan kalite garantisi sunmaz. Ancak çalışmamızda örnek olarak seçilen üniversitelerin dünya genelinde kaliteli olarak kabul edildikleri ve tanındıkları da şüphe götürmezdir.

İncelemenin kapsamında yer alan Oxford ve Cambridge üniversitelerinin bulunduğu İngiltere'de araştırmalar başta Hükümet olmak üzere Özel Fonlar (hayır kurumları, uluslararası kaynaklar ve özel sektör)'dan oluşan Çift Destek Sistemi ile desteklenmektedir.

Kamu finansmanı, araştırma bütçelerini elinde bulunduran Hükümet Departmanı'ndan gelmektedir. Bilim ve yüksek öğretim bütçesinden araştırma finansmanı ise İşletme, Yenilik ve Bilim Departmanı'ndan (BIS) sağlanmaktadır. BIS'in yüksek öğretim kurumlarında (HEI'ler) araştırma yapmak için sağladığı fonların çoğu, araştırma konseyleri gibi bölüm dışı kamu kurumları aracılığıyla veya İngiltere Yüksek Öğrenim Fonları Konseyi (HEFCE) aracılığıyla sağlanmaktadır. Sağlanan fonlarla araştırmaların sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır (www.rin.ac.uk).

İncelemenin kapsamını oluşturan California, Stanford ve Massachusetts Institute of Technology üniversitelerinin bulunduğu Amerika'da ise akademik teşvik destekleri, iki farklı kaynaktan, özel fonlardan (şirketlerden ve vakıflardan) ve kamu kurumlarından sağlanmaktadır. Özel fonların yoğun olarak spesifik çalışmaları desteklediği görülürken kamu kurumlarının spesifik çalışmalar yanında kamusal faydanın gözetildiği genel nitelikli çalışmaları da desteklediği görülmektedir. Kamu kaynaklarından sağlanan finansmanlar başvuruların fazlalığı nedeniyle daha seçici konumdadır. Mevcut paradan daha fazla fikir/çalışma olduğu için bilim adamları rekabet içindedir. Son birkaç yıldır araştırma alanına ve hibe miktarına ilk kez başvuruya göre "finansman hattı" (finanse edilen hibe yüzdesi) yaklaşık% 10 seviyelerine kadar gerilemiştir. Hükümet tarafından verilen fonlar akademik araştırmacılar için büyük önem taşır. Hükümet kaynaklı fonların bir kısmı doğrudan üniversitelere gitmektedir. Sağlanan hibenin% 50 -% 75'i arasında değişen 'dolaylı maliyetleri', üniversite, dekan ve bölümler arasında bölünmektedir (www.acsh.org).

İncelenen üniversitelerde uygulanan teşvik politikaları doğal olarak faaliyette buldukları ülkelerde uygulanan genel teşvik politikalarından etkilenmektedir. Ancak üniversitelerin kendilerine has özel tedbirleri de bulunmaktadır. Amerikan akademik teşvik sisteminde; sosyal, fen ya da sağlık bilimlerinin doğası gereği ihtiyaç duyulan teşvik modelleri farklılık göstermektedir.

Araştırma kapsamında örneklenen tüm üniversitelerde tespit edilen husus fonların harcama yetkilerinin merkezi yapıdan alt akademik birimlere doğru devredilmiş olmasıdır. Kontrol yine merkezi bir karar alma sisteminde olmasına rağmen öğretim üyelerinin önemli derecede yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır.

3.1. Oxford Üniversitesi Akademik Teşvik Programları

Oxford Üniversitesi'nde uygulanan akademik teşvik programları; proje teşvik programları ve araştırma teşvik programları çerçevesinde yürütülmektedir. İlgili kapsamda en öne çıkan programlardan biri Oppenheimer Fonu'dur. Araştırma teşvik programları çerçevesinde ise Kişisel Mali Ödüller, Araştırma Altyapısı ve Yatırım Fonları ve Kişisel Mali Ödüller (Satın Alma Dahil) gibi örnek programlar bulunmaktadır.

3.1.1. Proje Teşvik Programları

Bu başlık altında Oppenheimer Fonu bursları incelenmiştir. Oppenheimer Fonu, üniversitenin üst düzey üyelerinin Güney Afrika'daki bir veya daha fazla üniversiteyi ziyaret etmesini ya da Güney Afrika üniversitelerinin kıdemli üyelerinin Oxford'u ziyaret etmesini finanse etmektedir. Dönüş uçuş ücretini (850 £ 'a kadar) ve bir aylık yaşama giderlerini karşılamak için (Güney Afrika ziyaretleri için 1,200 £, Oxford'a olanlar için 1,600 £) fon verilebilmektedir. Özellikle Oxford ve Güney Afrika arasındaki yeni işbirliği projeleri için başvurular teşvik edilmektedir. Önerilen ziyaretin amacına ilişkin bir açıklama yapılmaktadır. Bu ziyaret sırasında ve beklenen hedefler için yapılacak araştırmaların özeti istenilmektedir. Açıklamada, ziyaretin Oxford ve Güney Afrika arasındaki bağlantıları nasıl oluşturacağı üzerine ayrıntılara yer almalıdır (www.researchsupport.admin.ox.ac.uk).

3.1.2. Araştırma Teşvik Programları

Oxford Üniversitesi araştırma teşvik politikası, araştırma fonu kazananlara maaşlarını/ücretlerini artırmak veya araştırma fonları sağlamak için maddi ödüller sağlamaktadır. Ayrıca bölümler ve araştırma merkezleri için de araştırma fonu oluşturulmuştur.

Politikanın amaçları;

- Araştırma fonu ile çaba ve başarıyı teşvik etmek,
- Araştırma fonlarının yürütülmesine ilişkin önemli çaba gösterenlere destek sağlamak,
- Üniversitenin araştırma ortamını daha cazip hale getirmek ve potansiyel personel sağlamak,
- Bölümler ve özellikle araştırma merkezleri için daha sürdürülebilir mali çerçeve sağlamak,
- Üniversitenin toplam ödül stratejisini uygun hale getirmek ve çalışanlara yönelik ters etkiye sahip teşvikleri engellemek,
- Üniversitenin misyon ve vizyonuna en uygun katkıyı yapmak
- Fonlanmış araştırma projelerinin lehine olmak üzere diğer ücretlendirme faaliyetlerinden vazgeçenler için adalet sağlamak, şeklinde sıralanmaktadır.

Araştırma politikası; Akademik personel için kişisel finansal ödüller (PFR) (satın alma öğretimi de dahil olmak üzere) ve Araştırma Komitesi/ araştırma merkezleri için araştırma altyapısı, yatırım fonları (RIIF) ve araştırmanın Pro-Direktörü (PDR) olmak üzere iki planı desteklemektedir (www.info.ac.uk).

Araştırma Politikası; Kişisel Mali Ödüller, Araştırma Altyapısı ve Yatırım Fonları ve Kişisel Mali Ödülleri (Satın Alma Dahil) içermektedir.

Kişisel Mali Ödüller (PFR), esas araştırmacıların geliri (PI)'ni temel alarak esas araştırmacıların (PI'lar) ve eş araştırmacıların (işbirliği yapanlar) maaşlarını/ücretlerini karşılamak üzere fon sağlayıcılardan tahsil edilen gelir üzerinden hesaplanmaktadır. Esas araştırmacılara (PI) gelir sağlayan üç temel finansman kaynağı türü vardır:

-Araştırma konseyleri esas araştırmacı (PI) ve İşbirlikçi maaş giderlerinin % 80'inden azını finanse etmektedir.

-Avrupa Komisyonu çerçeve programı maaş giderlerinin % 75'inden azını finanse etmektedir.

-Devlet daireleri prensip olarak maaş giderlerinin% 100'ünü finanse etmekte ancak pratikte çoğunlukla daha az ücret almaktadır (www.info.ac.uk).

Araştırma Altyapısı ve Yatırım Fonları (RIIF), net genel gider üzerinden hesaplanmaktadır. 'Net genel gider geliri', üniversitenin araştırma projelerinin doğrudan finanse edilemeyen maliyetlerini karşılamada yetersiz kalmaktadır. Bu durumda sponsorlar tarafından sağlanan 'Sabit gelir' dolaylı maliyetler için verilen ödülün bir parçasını oluşturmaktadır (www.info.ac.uk).

Kişisel Mali Ödüller (Satın Alma Dahil) (PFR)'in ödüllendirilme ve kullanımları bu kuralların uygulanmasında takdir yetkisini kullanacak olan PDR tarafından onaylanmaktadır. Esas araştırmacılar (PI) ve İşbirliği, her projede PI gelirinin% 100'üne eşdeğer kişisel mali ödüller (PFR)'ler tahsis edilmektedir. Esas Araştırmacılar (PI) ve İşbirliği, kişisel mali ödülleri (PFR); Maaş/ücret eki olarak, eğitim satın alarak, bireysel araştırmalarını finanse ederek, doktora öğrencilerini finanse ederek veya bunların kombinasyonu için alınabilmektedir. Maaş/ücret ekleri ve satın alma için sağlanan fon arasında bir dengeleme olduğuna dikkat edilmektedir. Bölüm başkanları, fon başvurusundan önce satın alma taleplerini prensip olarak hibe başvurusu sürecinin bir parçası olarak onaylanmaktadır.

Politikanın niteliğine göre, kişisel mali ödüller (PFR)'ler, maaşları/ücretleri kesilen personel tarafından kullanılamamaktadır. Doğrudan harici olarak finanse edilen araştırma projelerine tahsil edilmektedir. Maaş/ücret ekleri, fon veya sözleşme süresince ve aylık olarak ödenmektedir.

Satın Alma, PI (Principal Investigator/ Esas araştırmacı) veya Co-I (Co-Investigators/ Eş Araştırmacılar)'in proje süresi boyunca geri alınan maaşın/ücretin maliyetine göre fiyatlandırılmaktadır. Söz konusu fiyatlandırılma araştırma meclisi fonlaması durumunda tam maaş/ücret maliyetinin% 80'inden azı (NI ve emeklilik katkıları dahil), Avrupa çerçeve finansmanı durumunda tam maaş/ücret maliyetinin% 75'inden azı ve Hükümet Departmanı fonlaması durumunda% 100'ün altında (veya daha az) şeklinde yapılmaktadır.

Araştırma Teşvik Politikası, finanse edilen projeleri yönetmek için gereken sürede tamamlayıp Üniversitenin öğretim kalitesini artırma ve üzerinde durulan değeri vurgulama konusundaki stratejik önceliği doğrultusunda zorunluluk oluşturmaktadır (www.info.ac.uk).

3.2. Cambridge Üniversitesi Akademik Teşvik Programları

Bu başlık altında Cambridge Üniversitesi Akademik Teşvik Programları kapsamında 2 temel program incelenmiştir. Bunlar; Herchel Smith Doktora Sonrası Burs Programı, Araştırma Teşvik Programlarıdır. Araştırma Teşvik programları içinde, Araştırma Yardımları - Erken Kariyer Rotası, Liderlik Fellows Programı - Standart, Liderlik Fellows Programı - Erken Kariyer Rotası ve Araştırma Ağı Şeması incelenmiştir.

3.2.1. Herchel Smith Doktora Sonrası Burs Programı

Herchel Smith Doktora Sonrası Burs Programı'nın amacı, bireysel araştırmalar için az sayıdaki seçkin, yüksek motivasyona sahip, doktora sonrası akademisyenlerin kariyerlerinin ilk safhasında zamanlarını araştırmalara ayırarak, potansiyellerini geliştirmelerini sağlamak ve uluslararası standartta çalışmalar üretmelerine yardımcı olmaktır.

Başvuruların değerlendirilmesinde;

- Akademik Mükemmellik Kanıtı
- Önerilen Araştırmanın Kalitesi ve Özgünlüğü
- Bireyin Bağımsız Araştırmacı Niteliği gibi kriterler önem taşımaktadır.

Kimler başvurabilir: Herchel Smith Doktora Sonrası Bursu, herhangi bir üniversiteden doktora veya eşdeğer mezunlara açıktır ancak Harvard veya Cambridge Üniversiteleri'nden doktora derecesini veya eşdeğerini alanları kapsamamaktadır. Buna karşın önemli ölçüde kişisel hafifletici faktörler olduğunda, Harvard veya Cambridge'den doktora derecesi (veya eşdeğeri) alan başvuranlar da dikkate alınabilmektedir.

Nitelikler: Başvuranların doktora veya eşdeğer bir doktora düzeyinde araştırma derecesi almış olmaları gerekir. Başvuran henüz resmi olarak mezun olmadıysa, burs başvurusunda bulunmadan önce akademik gereksinimleri tamamlamış olduğuna dair kanıt sunmalıdır.

Yaş ve Deneyim: Programda yaş sınırlaması bulunmamaktadır. Ancak Herchel Smith Doktora Sonrası Bursu yalnızca araştırma kariyerlerinin başında veya doktora derecesini almalarının üzerinden üç yıl geçmemiş olanlara sağlanmaktadır. Doktora sonrası tecrübe süresi, doktora unvanı (veya eşdeğeri) tarihinden itibaren burs alınan tarihe kadar olan süreyi kapsamaktadır. Bu süre sınırlaması için istisnalar, meslek mağduru olup başvuranlar (örn. Doğum iznine veya zorunlu ulusal hizmet için) için esnetilebilmektedir.

Geçerlilik ve Süreç: Herchel Smith Bursu teklifi, ödül tebliğ tarihinden itibaren üç aydan fazla açık tutulmamaktadır. Burslar en az iki yıl ve en fazla üç yıl için geçerlidir. Burs uzatma başvuruları, istisnai koşulların bilimsel programı aksattığı veya uzatılmış hasta izni veya doğum izni sürelerini kapsadığı durumlar haricinde yöneticiler tarafından dikkate alınmamaktadır. Herchel Smith Bursu, İngiltere üniversitelerinde doktora sonrası düzeyde araştırma ile aynı türde veya benzer sabit randevuya benzemektedir. Burs, sürekli akademik kariyer pozisyonlarında olmaya ya da rekabet etmeye yönelik değildir.

Ücretler: Herchel Smith Üyesi için başlangıç yıllık ödeneği, deneyim ışığında belirlenecek, ancak 1 Ekim 2018'de başlayanlar için yıllık 31,604 sterlin ile 38,833 sterlin aralığında olmaktadır. Bu ücret tutarı yıllık gözden geçirme ve düzeltmeye tabi tutulmaktadır. Emeklilik ve Ulusal Sigorta da dahil olmak üzere üniversitenin normal şart ve koşullarına katılanlar ödüllendirilmektedir.

Araştırma Desteği Hibeleri: Ekipman, sarf malzemeleri, konferans katılımı ve İngiltere'de saha çalışması da dahil olmak üzere doğrudan araştırma maliyetlerini desteklemek için yıllık tutarı 15,000 sterline

kadar olmaktadır. Seyahat giderleri ve yurtdışı saha çalışması için ayrıca başvuru yapılmaktadır. Katılanların seyahat raporlarını ve geçim kaynaklarını yöneticiye sundukları nihai raporlarında rapor etmeleri beklenmektedir.

Ekipman: Herchel Smith Burs Fonlarını kullanarak satın alınan ekipman, görev süresi bittiğinde bölüm içinde kalmaktadır.

Yer Değiştirme Masrafları: Program kapsamında, yurtdışından ödül alan akademisyen üyenin maaş/ücret masraflarını karşılamak ve aileleri için makul miktarda kişisel bagaj ve transit sigortası da dahil olmak üzere hibeler sağlanabilmektedir.

Fon kullanımı: Verilen finansman sadece üyeyi desteklemek için verilmekte, diğer projeleri, personeli veya öğrencileri desteklemek için kullanılmamaktadır. Herchel Smith Bursu, onaylanmış öğretim görevleri hariç olmak üzere, ödenen çalışmanın başka bir alanını takviye etmek ya da desteklemek için kullanılmamaktadır.

Bursların Feshi: Burs, yöneticilerin takdirine bağlı olarak herhangi bir zamanda feshedilebilmekte veya koşulları değişebilmektedir. Bir araştırma görevlisi, gerçekleştirilen araştırmayı durdurursa veya görev süresinin sona ermesinden önce başka ücretli iş ya da ek ücretli iş üstlenirse yöneticilere bilgi vermelidir. Burs, genelde araştırmanın durdurulacağını veya işe başlanacağını bildirilmesiyle sona ermektedir (www.jobs.cam.ac.uk).

3.2.2. Araştırma Teşvik Programları

Genel olarak bireysel araştırma süreçlerine destekleri içerir.

Araştırma Yardımları: bireysel araştırmacıların araştırma yapmak suretiyle diğer bireylerle ve kuruluşlarla işbirliği yapmalarını sağlayan iyi tanımlanmış araştırma projelerini desteklemeyi amaçlamaktadır. 1 Nisan 2012'den itibaren, bu yardım çerçevesindeki tüm başvurularda bir baş araştırmacı ve bir eş-araştırmacı bulunmalıdır. Standart ve Erken Kariyer rotası olmak üzere iki boyutlu destek söz konusudur. Standart Rota'da araştırma yardımı, 60 aya kadar değişen bir süre için projelere 50.000 sterlin ile 1.000.000 sterlin arasında fon sağlamaktadır. Erken Kariyer Rotasında, 60 aya kadar değişen bir süre için projelere 50.000 sterlin ile 250.000 sterlin arasında fon sağlamaktadır (www.hist.cam.ac.uk).

Liderlik Fellows Programı: Araştırma liderlerinin veya gelecekteki potansiyel araştırma liderlerinin, akademik ve ilgili oldukları alanlarda dönüşümlü bir etki yaratma potansiyeline sahip olan işbirliği faaliyetlerini destekler. Bu kapsamda araştırmacılara odaklandıkları bireysel araştırmaları yürütmeleri için de zaman tanımaktadır. Araştırma tekliflerin bilimsel ve beşeri bilimlerde araştırma liderliği kapasitesinin geliştirilmesini desteklemek için işbirliği faaliyetleri içermesi yanında sonuçların yüksek kaliteli, dünyanın önde gelen konularda ve kuvvetli çıktılar içermesi de beklenir. Program, finansman rehberinde belirtilen uygunluk ölçütlerini karşılayan orta ve üst düzey kariyer araştırmacılarına fırsatlar sunar. Bu nedenle program kapsamında yukarıda olduğu gibi standart ve erken kariyer rotası bulunmaktadır. Standart Rota'da Liderlik Fellows programı 6 ila 18 aylık bir süre için 50,000 sterlin ile 250,000 sterlin arasında fon sağlamaktadır (www.hist.cam.ac.uk). Finansman kılavuzunda özetlenen uygunluk kriterlerini karşılayan gelecekte olağanüstü liderlik potansiyeline sahip olduğu düşünülen erken meslek araştırmacılarının başvuruları Erken Kariyer Rotası'ndan desteklenir. Bu alanda 6 ila 24 aylık süre için 50,000 sterlin ile 250,000 sterlin arasında fon sağlamaktadır (www.hist.cam.ac.uk).

Araştırma Ağı Şeması: Belirli bir tematik alan, konu veya sorun hakkında tartışma ve fikir alışverişinde bulunmak için forumları desteklemeyi amaçlamaktadır. Diğer bir amacı, kısa süreli bir çalıştaylar, seminer, ağ oluşturma faaliyetleri veya diğer etkinlikler aracılığıyla araştırmacılar ve paydaşlar arasındaki etkileşimi kolaylaştırmaktır. Bu kapsamda disiplinler arası, kavramsal, teorik, metodolojik ve / veya uluslararası gibi sınırlar arasındaki yeni tartışmaları teşvik edilmektedir. Program, iki yıla kadar 30.000 sterline kadar ve ek olarak, uluslararası katılımcıların veya faaliyetlerin masraflarını karşılamak için 15.000 sterline kadar fon sunulabilmektedir (www.hist.cam.ac.uk).

3.3. California Üniversitesi Akademik Teşvik Programları

Araştırma Bursları Program Ofisi (RGPO/ Research Grants Program Office), araştırmaları desteklemek için yılda 100 milyon \$'dan fazla fon portföyünü yönetmektedir. RGPO programları, UC (University of California)'nin araştırma kapasitesini ve mükemmeliyetini geliştirmektedir. Bu fonlar sağlık araştırmacıları ve toplum ajansları ile en acil sorunlarını çözmek için olanak sağlamaktadır. RGPO, California topluluklarına fayda sağlayacak çalışmalar yapan lisans öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri ve doktora sonrası araştırmacılar için fonlar da sunmaktadır. Bununla birlikte Federal fonlar, üniversitenin araştırma için tek en önemli destek kaynağı olup yaklaşık 2,9 milyar \$ üretmekte ve araştırma harcamalarının yarısından fazlasını karşılamaktadır. Bu kapsamda Federal hükümet, California

Üniversitesi'ne üç önemli alanda fon sağlamaktadır. Bunlar; öğrenci mali yardımı, araştırma ve sağlık bakım programlarıdır. Bu fonlar, UC (University of California)'nin yeni nesil işgücünü eğitmesine, bilimsel araştırmaları ilerletmesine ve dünya çapında tıbbi eğitim sağlamasına yardımcı olmaktadır (www.ucop.edu).

Araştırma ve Yüksek Lisans Eğitimi İçin NSF Finansmanı, Ulusal Bilim Vakfı (NSF/National Science Foundation), UC (University of California)'nın ikinci en büyük proje finansman kaynağıdır. NSF'nin sağladığı ödül fonları, tüm disiplinlerde bilimin sınırlarını araştıran uzun vadeli programları ve merkezleri desteklemektedir. NSF ödül fonlarının% 10'undan fazlasının ya da yaklaşık 266 milyon \$'lık bir kısmının lisansüstü araştırma bursları yoluyla gelecek nesil bilimsel araştırmacıların eğitimi için özel olarak belirlenmiştir. NSF ayrıca lisansüstü eğitimi desteklemek için her kampüse kurumsal fonlar sunmaktadır (www.ucop.edu).

UC Ulusal Laboratuvar Ücretleri Araştırma Programı, UC Laboratuvar Ücretleri Araştırma Programı, Lawrence Livermore Ulusal Laboratuvarı (LLNL) ve Los Alamos Ulusal Laboratuvarı (LANL) UC araştırmacıları ve laboratuvar bilim adamları arasındaki ortaklıkları geliştirmek için oluşturulmuş programdır. Bu programın ödülleri, ulusal laboratuvarların ve UC (University of California)'nin misyonlarını ilerleten proje ve işbirliklerinin gelişimini desteklemektedir.

Program öncelikli olarak UC fakültesi ve laboratuvar bilim adamları arasında koordineli araştırma yapmakta, UC lisansüstü öğrencileri, laboratuvar bilimcileri ve UC lisansüstü programları arasındaki etkileşimi sağlamaktadır. Bununla birlikte laboratuvarların misyonu ile uyumlu tüm alanlarda ve konularda araştırma yapma hedeflerini ve finansmanını desteklemektedir (www.ucop.edu).

MRPI Fonu, MRPI (Multicampus Research Programs And Initiatives) Fonu, UC (University of California)'nin önde gelen kamu araştırma üniversitesi olarak konumunu güçlendiren yenilikçi çok merkezli araştırma işbirliklerini desteklemektedir. Fonlar, UC, California halkı, çevre ve ekonomisi için önemli olan alanlarda ileri araştırmalar yapmak, UC'nin fakülte ve yüksek lisans öğrencilerinin ödülleri ile yurt dışı finansmanın çekilmesinde rekabet edebilirliğini arttırmak, UC'de yenilikçi lisansüstü öğrenci araştırmalarını desteklemek ve kolaylaştırmak için tasarlanmıştır.

MRPI Fonu'nun toplam fonlama portföyü yaklaşık 35 milyon \$ olup UC sistem çapında araştırmalara önemli yatırım sağlamaktadır. MRPI Fonu iki kategoride yapılmaktadır. Fonlardan ilkinin oluşturduğu Planlama/Pilot Fonları, yeni araştırma işbirliklerini başlatmak için iki yıl boyunca fon sağlamaktadır. Program Fonları ise yeni veya yerleşik UC araştırma işbirliklerini desteklemek için dört yıla kadar fon sağlamaktadır (www.ucop.edu).

Başkanlık Araştırma Fonu, Başkan Napolitano tarafından 2014 yılında başlatılan Başkan Araştırma Fonu, Kaliforniya ve dünyaya fayda sağlayabilecek UC'ye yönelik stratejik öneme sahip alanlardaki çok merkezli araştırmaları finanse etmek için 10 milyon \$ fon sağlamaktadır. Araştırma önerileri en az üç UC kampüsü içermekte ve insan yaşamını, toplumu, çevreyi veya ekonomiyi iyileştirme, kültürü ve toplumu geliştirme ya da başka kamu yararı sağlama potansiyeline sahip konuları ele almaktadır. Fonlar tüm alanlara açıktır (www.ucop.edu).

Araştırma Ödeneği Programı, UCOP (Araştırma Bursları Program Ofisi), California kurumlarına araştırma ödeneği sunmaktadır. Finansman süreci, California Üniversitesi (UC) ve UC olmayan kurumlar için farklılık göstermektedir.

Finansman Süreci, esas araştırmacı (PI) ödülü kabul ettiğinde başlamaktadır. Ödül fonları, doğrudan ve dolaylı maliyet tahsislerinden oluşmaktadır. Ödül fonları yalnızca onaylanmış spesifik amaçları gerçekleştirmek, onaylanmış araştırma veya ilgili çalışmalarını yürütmek için gerekli harcamalarda kullanılabilir. Ödül fonları seyahat, yurt içi ve yurt dışında yapılacak bilimsel toplantılar, yurt içi ve yurt dışında tamamlanan projeler, başvuruda talep edilen ve ödül bütçesinde onaylanan ekipman alımı, artık malzeme (tüm maddi kişisel mülkiyet) alımı için verilmektedir (www.ucop.edu).

3.4. Stanford Üniversitesi Akademik Teşvik Programları

Stanford Üniversitesi bünyesinde farklı akademik teşvik programları yürütülmekle birlikte özellikle Doktora Programı için yapılan teşvikler, Mesleki Gelişim Hibeleri, Fakülte bazlı araştırma ve müfredat geliştirme destekleri ve Girişimci Eğitimleri Merkezi (CES) ön plana çıkmıştır. Aşağıda bu teşvikler kısaca tanıtılmıştır.

Stanford Üniversitesi Doktora Programı teşvikleri kapsamında, nitelikli doktora öğrencilerine öğrenim, araştırma ve/veya ders asistanlığı yapma olanaklarını içeren mali fonlar sunulmaktadır. Bu teşviklerden yararlanan doktora öğrencileri ilgili yardımlardan beş yıllık bir süre ile yararlanabilmektedir. Doktora programı teşviklerinden faydalanabilmek için danışman öğretim üyesi ile bir proje çalışması içinde

olmak veya aktif olarak bir araştırma projesinde ya da ders kapsamında asistanlık yapmak gerekir. Araştırma veya ders kapsamında yapılan öğretim asistanlığında, ders dokümanı hazırlama, sunum becerileri kazanma, ders planlarına, dersin derecelendirilmesi ve değerlendirmesine katkıda bulunma gibi görevler tanımlanmıştır. Doktora programı teşvikleri üniversite tarafından sağlanmakla birlikte öğrencilere fon verilmesi kararı ve yönetimi danışman öğretim üyesinin kontrolü altındadır. Fon tahsisinde evlilik, boş zamanın nasıl değerlendirildiği (dışarıda bir işte çalışma), otomobil sahipliği gibi faktörler dikkate alınmakta ve sağlanan miktar değişkenlik gösterebilmektedir. Bu kapsamda 2017-18 dönemi için sağlanan maksimum teşvik miktarı yıllık 42 bin dolar seviyesine kadar yükselebilmektedir (www.gsb.stanford.edu).

Mesleki Gelişim Hibeleri de özel olarak genç araştırmacılara ve özellikle doktora öğrencilerine yönelik bir teşvik programıdır. Bu program kapsamında doktora öğrencilerinin mesleki gelişimlerini kuvvetlendirmeleri için katılmaları gereken kongre, konferans, seminer vb etkinliklere ilişkin seyahat masrafları ile yayın gönderme masrafları karşılanmaktadır. Bu hibeler kapsamında ayrıca ilgili meslek kuruluşlarına üyelik aidatları da karşılanmaktadır. Mesleki gelişim hibeleri teşvik programı,

-Yapılmayan araştırma türlerini yapma,

-Farklı alanlardaki araştırmaları tartışma olanağı sağlama,

-Kendi çalışmaları hakkında tartışma ve geribildirim alma,

-Diğer okullardaki öğretim üyeleri ve doktora öğrencileri ile tanışma imkanları da sağlamaktadır.

Bunun yanında mesleki gelişim hibeleri programına müracaat eden genç araştırmacılara sisteme kayıtlı farklı kurum ve kuruluşlardan, çalışmalarının kapsamına göre, burs alabilme imkanı da tanınmaktadır (bu kapsamda etkin fonlayıcılar Deloitte Vakfı, KPMG Vakfı, Ulusal Bilim Vakfı, ABD Enerji Bakanlığı, ABD Çevre Koruma Kurumu'dur) (www.gsb.stanford.edu).

Fakülte Bazlı Araştırma Ve Müfredat Geliştirme Destekleri, akademik disiplinler arası etkileşimi ve ders programlarının çeşitlendirilip etkinleştirilmesine yönelik teşvik politikalarını kapsar. Bu çerçevede piyasanın talebi ve öğretim üyelerinin ihtiyaçlarına göre öğrenme deneyim merkezleri ile araştırma ve müfredat geliştirme birimleri tarafından profesyonel destek sağlanır. Böylece hem üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi hem de çok taraflı deneyimlerin paylaşıldığı derslerin oluşturulması ayrıca seminer ve konferansların desteklenmesi de mümkün olmaktadır. Öğrencilerin dinamik ve geçerli bilgiye sahip olmasını amaçlayan bu program aynı zamanda *Girişimcilik Araştırmaları Merkezi (CES)* tarafından da desteklenir. Öğretim üyelerinin araştırmalarını ve ders gelişimini destekleyen vaka incelemelerinin üretildiği merkezde öğrenciler için öğrenme deneyimleri sağlamak ve öğretim üyesi, öğrenci, mezun, girişimci ve yatırımcı arasındaki bağlantılar teşvik edilmektedir (www.gsb.stanford.edu).

3.5. Massachusetts Institute of Technology (MIT) Akademik Teşvik Programları

Massachusetts Institute of Technology (Massachusetts Teknoloji Enstitüsü), (MIT) üniversitesinin genel akademik araştırma politikası öğretim ve araştırmanın birbirine entegre edilerek eğitim programlarını ve teorik bilgiyi ileriye taşımaktır. Bu nedenle gerek öğretim (girişimcilik merkezli), gerek araştırmalar, piyasa ve kamu destekli teşvik yapısıyla bütünleştirilmiştir. Öğretim aşamasında küresel çapta faaliyet gösteren şirketlerin yetkililerine ders verme hakları tanınmakta bunun karşılığında ilgili kuruluşlardan fonlar sağlanmaktadır. Bu kapsamda müfredat iyileştirme, eğiticinin eğitimi ve lisansüstü eğitimin güçlendirilmesi için tasarlanan programlar için de destekler sağlamaktadır.

Araştırma destekleri için de üniversitenin işbirliği içinde olduğu kuruluşlar, vakıflar ve hükümet tarafından fonlar sağlanmaktadır. Aynı zamanda bu kuruluşlarla staj anlaşmaları da yapılmaktadır. Kimi özel nitelikli çalışmalar için özel sponsorlar da devreye girmektedir.

MIT sisteminde endüstri bağlantılı teşviklerin yanında bilim ve teknoloji girişim destekleri ve mükemmellik ödülleri gibi uygulamalar bulunmaktadır.

1948'de kurulan **Endüstriyel İşbirliği Programı (ILP)**, üye firmalara MIT'nin uzmanlığına ve kaynaklarına kolay erişim imkanı sağlamakta ve MIT'deki araştırma ve eğitim faaliyetleri hakkında kapsamlı bilgi sunmaktadır. Çeşitli hizmetleriyle ILP, öğretim üyeleri ve araştırma personeli arasında işbirliği ve karşılıklı fayda sağlayan iletişim bağlantıları sunmakta ve 200'den fazla araştırma odaklı endüstriyel organizasyonun araştırma, yönetim ve operasyonel faaliyetlerini yerine getirmektedir. ILP programı kapsamında öğretim üyeleri ve araştırmacılara, program sponsoru katılımcı şirketlerin teknik ihtiyaçları hakkında bilgi edinmek için genel bir çerçeve sunulmaktadır. Sağlanan fon ve burslar endüstrinin ihtiyaçlarına yönelik çözüm odaklı araştırmalar için kullanıldığından farklı dış kaynakların (endüstri aktörlerinin) ilgisini de çekmekte böylece fon havuzunun sürekli kuvvetli kalması sağlanmaktadır. ILP, fakülte personeli, araştırmacılar ve idarenin aktif yardımı ve işbirliği ile katılımcı üyelerine yıllık ücret karşılığında hizmet sunmaktadır. Bu ücretlerden elde edilen net gelir, ILP kapsamında oluşturulan

Araştırma Enstitüsü için önemli miktarlarda gelir kaynağı oluşturmaktadır. ILP, her yıl alınan brüt gelirin yüzde 10'unun, yılsonunda ILP faaliyetlerine katılan MIT öğretim üyeleri ve çalışanları arasında dağıtılan bir Gelir Paylaşım Planı hazırlamaktadır. Gelir Paylaşımı fonları; araştırmacılar, bölümler, laboratuvarlar ve merkezler arasında paylaştırılmaktadır. Bu fonlar aynı zamanda öğretim üyelerinin, bağlı araştırmacıların ve idari personelin mesleki gelişimi için de kullanılmaktadır. Öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri, ILP faaliyetlerine katıldıkları sürece, katılmaları oranında fonlardan hak talep edebilmektedir (www.facultygovernance.mit.edu).

Uluslararası Bilim ve Teknoloji Girişimleri (MISTI), MIT'in öncü uluslararası eğitim programıdır. Program, MIT öğrencilerine yurtdışında staj, araştırma ve öğretim fırsatları sunmaktadır. MISTI, uluslararası öğretim üyesi işbirliğini kolaylaştırmakta ve dünyanın önde gelen şirketleri, araştırma enstitüleri ve üniversiteler ile ortaklıklar geliştirmektedir. Fon yurtdışı araştırmacılarla MIT araştırmacıları arasındaki değişim/hareketlilik masraflarını desteklemektedir. Bu kapsamda sağlanan maksimum destek 30.000 dolar'dır (www.applymisti.mit.edu).

Mükemmellik Ödülleri, öncelikli olarak hizmet, destek, idari ve sponsor araştırmacı personelin çalışmalarını kabul etmek için hazırlanmıştır. Ayrıca, öğretim üyeleri ve diğer akademik personel, farklı ödül kategorilerinde tanımlanan çerçevede desteklenmektedir. MIT Mükemmellik Ödülü Seçme Komitesinde görev yapan personel ve öğretim üyeleri, görev yaptıkları süre boyunca takım ya da bireysel ödül için uygun değildir. Ancak Collier Madalyası tüm MIT personeline, öğrencilere, fakülte üyelerine ve MIT topluluğuna açıktır. Bireysel ödüller 2.000 dolar, ekip ödülleri 10.000 dolara (birey başına maksimum 2.000 dolar) kadar çıkabilmektedir. Nakit ödüller ek ücret olarak kabul edilmekte ve vergiden muaf tutulmaktadır (www.hrweb.mit.edu).

Sonuç ve Öneriler

Türkiye'de üniversite ve araştırmacı bazında 1950'lerden itibaren çeşitli teşvik uygulamaları gözlemlense de genel nitelikli akademik teşvik uygulamalarına 1993 tarihli TÜBİTAK Türkiye Kaynaklı Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı ile başlandığı söylenebilir. UBYT Programı, Türkiye kaynaklı uluslararası bilimsel yayınların etkisinin ve kalitesinin artırılması amacıyla Türk veya yabancı uyruklu araştırmacıların uluslararası bilimsel yayınlarının teşvik edilmesi ve doktora, sanatta yeterlilik ya da tıpta uzmanlık çalışmalarında, danışmanların öğrencileri ile birlikte yapmış olduğu uluslararası bilimsel yayınların teşvik edilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Bu program 1995 tarihli Geliştirme Ödeneği Uygulaması ile kuvvetlendirilmiştir. Geliştirme Ödeneği Uygulaması, gelişmesinde güçlük çekilen yükseköğretim kurumlarının yeterli sayıda öğretim elemanı sağlanamayan fakülte, anabilim, ana sanat, bilim ve sanat dalında görevli öğretim elemanlarına kararda belirtilen esaslar çerçevesinde ve cetvellerdeki oranlar üzerinden geliştirme ödeneği verilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

2002'de "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrolü" yönetmeliği yürürlüğe girmiş, 2005'te "Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme" komisyonu oluşturulmuştur. Son olarak 2015'te çalışmanın ana temasını oluşturan Akademik Teşvik Ödeneği Uygulaması düzenlenmiş, 2016'da yürürlüğe girmiş, 2017'de revize edilmiştir. Akademik Teşvik Ödeneği, öğretim üyelerinin yurtiçi ve yurtdışında sonuçlandırdıkları bilime katkı sağlayıcı nitelikteki proje, araştırma, yayın, tasarım ve sergi, aldıkları patent, bilimsel çalışmalarına yapılan atıf, uluslararası kongre ve sempozyumlarda sundukları tebliğ ve almış oldukları akademik ödüller esas alınarak, öğretim elemanları için aldıkları yıllık akademik teşvik puanı ile orantılı olarak hesaplanan ve maaşlarına ek olarak ödeme verilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye'de Akademik Teşvik Uygulamaları ile öğretim üyelerinin maaşlarına ek maddi destek sağlanması suretiyle bilimsel yayınların teşvik edilmesinin amaçladığı anlaşılmaktadır.

Çalışmada Oxford, Cambridge, California Institute of Technology, Stanford ve Massachusetts Institute of Technology (MIT) üniversitelerinde uygulanan genel nitelikli teşvikler incelenmiştir.

Oxford Üniversitesi'nde de öğretim üyelerinin maaşlarına/ücretlerine ek olarak verilen maddi ödüller bulunmakla birlikte Türkiye'den farklı olarak fon kullanımlarının fakültelere ve bölümlere devredildiği görülmektedir. Araştırma destekleri kurumsallaşmış merkezlerden idare edilmektedir. Bu kapsamda kişisel mali ödüller sağlanırken, araştırma altyapısı için de kuvvetli destekler sunulmaktadır. En dikkat çekici unsur her araştırmanın sonuçlarının süre, etkinlik ve kalite kontrolünün yapılmasıdır. Ayrıca üniversite öğretim üyelerine sağlanan seyahat destekleri de önemli farklılık arz etmektedir. Hem öğretim üyelerinin kendi seyahatleri için hem de misafir öğretim üyesi ziyaretleri için fon kullanımı bölümler/birimler seviyesine kadar inmiştir. Seyahat masrafları bölüm sekreterliklerinin organizasyonunda ve bölüm başkanlıklarının kontrolinde yürütülmektedir.

Cambridge Üniversitesi'nde doktora sonrası burs programı ile araştırma teşvik programları öne çıkmaktadır. Araştırma Teşvik programları içinde, Araştırma Yardımları - Erken Kariyer Rotası, Liderlik Fellows Programı - Standart, Liderlik Fellows Programı - Erken Kariyer Rotası ve Araştırma Ağı gibi programlar yer alır. Herchel Smith Doktora Sonrası Burs Programı'nın amacı, bireysel araştırmalar için az sayıdaki seçkin, yüksek motivasyona sahip, doktora sonrası akademisyenlerin kariyerlerinin ilk safhasında zamanlarını araştırmalara ayırarak, potansiyellerini geliştirmelerini sağlamak ve uluslararası standartta çalışmalar üretmelerine yardımcı olmaktır. Araştırma teşvik programları ise genel olarak bireysel destekleri kapsar. Araştırma yardımları kapsamında yürütülen Liderlik Fellows Programı, araştırma liderlerinin veya gelecekteki potansiyel araştırma liderlerinin, akademik ve ilgili oldukları alanlarda dönüşümlü bir etki yaratma potansiyeline sahip olan işbirliği faaliyetlerini desteklemektedir. Araştırma tekliflerin bilimsel ve beşeri bilimlerde araştırma liderliği kapasitesinin geliştirilmesini desteklemek için işbirliği faaliyetleri içermesi yanında, sonuçların yüksek kaliteli, dünyanın önde gelen konularda ve kuvvetli çıktılar içermesi de beklenir. Araştırma Ağı Şeması ise belirli bir tematik alan, konu veya sorun hakkında tartışma ve fikir alışverişinde bulunmak için forumları desteklemeyi amaçlamaktadır.

California Üniversitesi'nde üç önemli alana (öğrenci mali yardım, araştırma ve sağlık bakım programları) ve dünyaya fayda sağlayacak araştırmalar yapan lisans öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri ve doktora sonrası araştırmacılara sağlanan fonlar ön plana çıkmaktadır. Fonlar ile dünya çapında tıbbi eğitim sağlanması, yeni nesil işgücünün eğitilmesi ve bilimsel araştırmaların ilerletilmesi sağlanmaktadır. Araştırma Teşvik Programları içinde Araştırma ve Yüksek Lisans Eğitimi için NSF Finansmanı, UC Ulusal Laboratuvar Ücretleri Araştırma Programı, MRPI Finansmanı, Araştırma Ödeneği Programı, Başkan Araştırma Fonu ve Araştırma Ödeneği Programı gibi programlar yer almaktadır. Araştırma Teşvik Programları genellikle bireysel fon/ödüller sunarken Ulusal Bilim Vakfı (NSF), California Üniversitesi'nin her bir kampüsünde lisansüstü eğitimi desteklemek amacıyla kurumsal fonlar sunmaktadır. Sağlanan fonlar araştırmaları geliştirme amacı taşımakta ve bu kapsamda seyahat, yurtiçi ve yurtdışı proje yapılması, bilimsel toplantıların gerçekleştirilmesi ve ekipman alımı için kullanılmaktadır.

Stanford Üniversitesi bünyesinde farklı akademik teşvik programları yürütülmekle birlikte özellikle Doktora Programı için yapılan teşvikler, Mesleki Gelişim Hibeleri, Fakülte bazlı araştırma ve müfredat geliştirme destekleri ve Girişimci Eğitimleri Merkezi (CES) ön plana çıkmaktadır. Doktora Programı teşvikleri kapsamında, nitelikli doktora öğrencilerine öğrenim, araştırma ve/veya ders asistanlığı yapma olanaklarını içeren mali fonlar sunulmaktadır. Mesleki Gelişim Hibeleri de öz olarak genç araştırmacılara ve özellikle doktora öğrencilerine yönelik bir teşvik programıdır. Bu program kapsamında doktora öğrencilerinin mesleki gelişimlerini kuvvetlendirmeleri için katılmaları gereken kongre, konferans, seminer vb etkinliklere ilişkin seyahat masrafları ile yayın gönderme masrafları karşılanmaktadır. Bu hibeler kapsamında ayrıca ilgili meslek kuruluşlarına üyelik aidatları da karşılanmaktadır. Fakülte bazlı araştırma ve müfredat geliştirme destekleri akademik disiplinler arası etkileşimi ve ders programlarının çeşitlendirilip etkinleştirilmesine yönelik teşvik politikalarını kapsar. Bu çerçevede piyasanın talebi ve öğretim üyelerinin ihtiyaçlarına göre öğrenme deneyim merkezleri ile araştırma ve müfredat geliştirme birimleri tarafından profesyonel destek sağlanır.

Massachusetts Institute of Technology (Massachusetts Teknoloji Enstitüsü) (MIT)'in genel akademik araştırma politikası öğretim ve araştırmanın birbirine entegre edilerek eğitim programlarını ve teorik bilgiyi ileriye taşımaktır. MIT sisteminde endüstri bağlantılı teşviklerin yanında, bilim ve teknoloji girişim destekleri ve mükemmellik ödülleri gibi uygulamalar bulunmaktadır. Endüstriyel İşbirliği Programı (ILP), üniversite sanayi işbirliği için ihtiyaç analizlerine dayalı araştırma ve geliştirme süreçlerine imkan tanımaktadır. Uluslararası Bilim ve Teknoloji Girişimleri (MISTI), MIT'in öncü uluslararası eğitim programıdır. Program, MIT öğrencilerine yurtdışında staj, araştırma ve öğretim fırsatları sunmaktadır. MISTI, uluslararası öğretim üyesi işbirliğini kolaylaştırmakta ve dünyanın önde gelen şirketleri, araştırma enstitüleri ve üniversiteler ile ortaklıklar geliştirmektedir.

İnceleme sonucunda Türkiye'de gerek fon yetersizliği gerek işbirliği süreçlerinin etkin olarak yürütülmemesinden kaynaklanan dar kapsamlı teşvik politikalarının uygulandığı görülmektedir. Akademik çalışmaların, yürürlükte bulunan teşvik yönetmeliği kapsamında çizilen dar kapsamlı faaliyetlere sıkıştırılması, akademik kalitenin artması bir yana bu faaliyetlerde gereksiz ve niteliksiz hatta etik ihlali şüphesi olan faaliyet yığılmalarına neden olmaktadır (bu konuda eleştirel bir yazı için bkz. www.memurlar.net).

Üstelik mevcut teşvik uygulamasının gelişmekte olan üniversitelerden çok köklü üniversitelerde etkin olarak çalıştığı da bilinmektedir (Üniversiteler bazında akademik teşvik oranlarına ilişkin yapılan bir araştırmada ilk beş üniversitenin sırasıyla Hacettepe, Ege, Gebze Teknik, Selçuk ve Atatürk Üniversitesi

şeklinde sıralanmıştır. (Göksu ve Bolat, 2017:441). Aynı araştırmada Türkiye geneli akademik teşvik oranının %22.58 olduğu ve 86 üniversite arasından 52 üniversitenin akademik teşvik alma oranının %20'nin altında olduğu belirtilerek genel akademik performansın düşük olduğu tespiti de yapılmıştır (Göksu ve Bolat, 2017:451).

Sonuç olarak Türkiye'de akademik teşvik sistemi kullanarak akademik faaliyetlerin kalitesinin artırılması için bu çalışma kapsamında incelenen üniversitelerdeki teşvik programlarında olduğu gibi farklılaştırılmış ve genişletilmiş tedbirlerin devreye sokulması gerektiği anlaşılmaktadır. Genel teşvik programları yerine mevcut veya daha yüksek düzeyde mali destekler sunabilen özelleştirilmiş teşvik programlarının akademik kalite sürecine daha fazla katkısı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma kapsamında incelenen yabancı üniversitelerde, akademik faaliyetlerin fonlamaları için öğretim üyelerinin etkili ve sorumlu oldukları görülmüştür. Akademik çalışmalar sadece öğretim üye/elamanlarının çalışmalarından ibaret değildir. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin desteklenmesi ve uluslararası işbirliklerinin sürdürülmesini de kapsar. Merkezi ve sınırlandırılmış fonlama sistemleri ile akademik kalitenin artırılmasının mümkün olmadığı düşünülmektedir.

İncelenen üniversitelerde araştırma fonlarının planlanmasında yönetilmesinde fakültelerin ve bölümlerin yetkilendirildiği de görülmüştür. Araştırmaların bölüm öğretim üye/elemanları ve bölüme bağlı doktora öğrencileri tarafından yapıldığı göz önüne alındığında bu sistemin yerinde olduğu anlaşılabilir.

Türkiye'deki mevcut akademik yapının törensel görgücülükten uzaklaştırılarak akademik kalitenin artırılması için merkezi teşvik politikasından vazgeçilip fakülte/bölüm bazlı mali destek sistemine geçilmesinin uygun olacağı düşüncesindeyiz. Araştırma ve diğer akademik faaliyetlerin kalitesi ve çıktıları bölüm kurullarında tartışılıp ibra edilmek suretiyle bir yıl öncesinde bölümlerce planlanmalıdır. İlgili planlar dekanlıklara bildirilip oradan rektörlüğe iletilmeli, talepler üniversitenin mali gücü ve kapasitesine göre değerlendirilip bölümlere belirli fonlar aktarılmalıdır. Araştırma, yayın, kongre ve çift taraflı hareketlilik gibi akademik faaliyetler için gerekli fonların harcama yetkisi, dekanlık kontrolünde bölüm başkanlarına devredilmelidir. Seyahat ve davet organizasyonları da (yabancı veya yerli araştırmacı davetleri) bölüm başkanlığının kontrolü altında bölüm sekreterliklerinden yönetilmelidir. Bölüm performansları önceden önerilmiş yıllık planlar çerçevesinde gerçekleştirilmiş çalışmalar düzeyinde asgari olarak değerlendirilmelidir. Planların üzerine çıkan çalışmalar ayrıca ödüllendirilebilir. Kurguladığımız sistemin çıkmazlarının tespit edilip farklı eleştirilere uğrayacağı tahmin edilmekle birlikte, Uluslararası tecrübelerden edindiğimiz bilgiler ışığında Türkiye'deki akademik kalitenin artırılması için teşvik sistemimizin ihtiyaca göre çeşitlendirilerek, merkeziyetçilikten uzaklaştırılması ve bölüm bazlı adem-i merkeziyetçiliğe dönüştürülmesi gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- 1995/6509 sayılı Geliştirme Ödeneği Verilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, (1995). <http://www.idarehukuku.net/mevzuat/Gelistirme-Odeneginin-Odenmesine-Dair-Karar.html>. (erişim tarihi: 25.03.2018).
- 6564 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Gereği, RG.14.11.2014/29175, http://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/maddedetailari?psira=120020&_afzWindowMode=0&_afzLoop=2435732386483199&_adf.ctrl-state=op0gf3r5z_4. (erişim tarihi: 25.03.2018).
- Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, (2016), <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.20158305&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Akademik> (erişim tarihi: 08.12.2017).
- Bilasa, Pınar (2017). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğrenme-Öğretme Sürecinde Bilişsel Farkındalık Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. *Ege Eğitim Dergisi*, S 2, s. 527-556.
- Bilgiseven, A. Kurtkan (1998). *İlm-i Ledün (Genel Teoloji)*. İstanbul: Gözde Matbası, s. 7-15.
- British Library, Business&IPCentre, <https://www.bl.uk/business-and-ip-centre/articles/what-is-a-patent>, (erişim tarihi 25.03.2018).
- Business Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/business>(erişim tarihi 25.03.2018).
- Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/tr> (erişim tarihi 25.03.2018).
- Demirel, Özcan (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Geliştirme Ödeneği Verilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, (2005). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/04/20050419-1.htm>, (erişim tarihi: 25.03.2018).
- Göksu İdris, Bolat Yusuf İslam (2017). Akademik Teşvik Uygulamasının İlk Sonuçlarına Ait Değerlendirmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, S.3, s. 441-452.
- Gray, Clifford ve Larson, Erik (2008). *Project Management: The Managerial Process*. McGraw-Hill/Irwin Series. NY, S.5. <http://www.britishcouncil.org.tr>, (erişim tarihi: 09.12.2017).
- <http://www.nationalseminarstraining.com>, (erişim tarihi: 08.10.2017)
- <http://dictionary.com/Meanings and Definitions of Words at Dictionary> (erişim tarihi 25.03.2018).
- <http://edglossary.org/exhibition>, (erişim tarihi: 10.12.2017)
- <http://facultygovernance.mit.edu/policies-and-procedures>,(erişim tarihi: 28.10.2017).
- <http://hrweb.mit.edu/rewards/excellence>, (erişim tarihi: 28.10.2017).
- <http://theirf.org/research/incentives-motivation-and-workplace-performance-research-and-best-practices>, (erişim tarihi: 15.12.2017).
- <http://www.abstractagent.com>, (erişim tarihi: 06.10.2017)

- <http://www.businessdictionary.com/definition/incentive.html>, (erişim tarihi: 11.12.2017).
- <http://www.jobs.cam.ac.uk/job/.../Final+Further+Particulars.pdf>, (erişim tarihi: 23.10.2017).
- http://www.rin.ac.uk/system/files/attachments/Making_sense_of_funding.pdf, (erişim tarihi: 06.12.2017).
- <https://applymisti.mit.edu/index.cfm?FuseAction=Abroad.Home> (erişim tarihi:25.03.2018).
- <https://info.ac.uk/staff/Services/Policies-and.../resInc.pdf>, (erişim tarihi: 15.10.2017).
- <https://researchsupport.admin.ox.ac.uk/article/oppenheimer-fund-academic-exchanges>, (erişim tarihi: 08.12.2017).
- <https://teachingcommons.stanford.edu/> (erişim tarihi:08.12.2017).
- <https://www.acsh.org/news/2017/02/07/how-science-funded-united-states-10816>,(erişim tarihi: 09.12.2017).
- <https://www.asce.org/conferences>, (erişim tarihi: 06.12.2017).
- <https://www.gsb.stanford.edu/faculty-research/centers-initiatives>,(erişim tarihi: 21.10.2017).
- <https://www.hist.cam.ac.uk/research/research-funding/research-grants>, (erişim tarihi: 06.12.2017).
- <https://www.memurlar.net/haber/722723/akademik-tesvik-ve-etik-ihlaller.html> (erişim tarihi:25.03.2018).
- <https://www.merriam-webster.com/dictionary/oxford> (Erişim tarihi:25.03.2018).
- https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/worldranking#!page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats,(erişim tarihi: 23.12.2017).
- <https://www.ucop.edu/about> (erişim tarihi:28.03.2018).
- https://www.ucop.edu/research-grantsprogram/_files/documents/srp_forms/srp_gam.pdf(erişim tarihi:28.03.2018).
- <https://www.ucop.edu/research-initiatives/programs/catalyst-awards/index.html>(erişim tarihi:28.03.2018).
- <https://www.ucop.edu/research-initiatives/programs/lab-fees/index.html>(erişim tarihi:28.03.2018).
- <https://www.ucop.edu/research-initiatives/programs/mrpi/index.html>(erişim tarihi:28.03.2018).
- <https://www.ucop.edu/search/?q=academic+research+funding>(erişim tarihi:28.03.2018).
- İnci, Osman (2015). Bilimsel Yayın Etiği. *Türk Kütüphaneciliği*, S.2, S.282-295.
- Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklarına İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşme (2017), <https://www.dpb.gov.tr>.
- Kırkkılıç, H.Ahmet, Sevim, Oğuzhan, Söylemez, Yusuf (2015). Akademisyenlerin Bilimsel Araştırma Tutumlarının Akademik Etik Değerler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.375-390.
- Newton, Richard, (2006). *Project Management Step by Step*. Pearson Education Limited, USA.
- Odabaşı, H. Ferhan, Fırat, Mehmet, İzmirli, Serkan, Çankaya, Serkan, Mısırlı, Z. Abidin (2010). Küreselleşen Dünya'da Akademisyen Olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.3.
- OECD, Frascati Manual (2015). The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, Guidelines For Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, 7th Edition, <http://www.oecd.org/sti/inno/Frascati-Manual2015-Flyer-EN.pdf>, (erişim tarihi: 27.03.2018).
- Sinecan, Mahmut, Kaya, Burak ve Yıldız, Önem (2016). Atıf ve Referans Yönetimi Programlarının Karşılaştırılması, s.4. <http://docplayer.biz.tr/20092932-Atif-ve-referans-yonetimi-programlarinin-karsilastirilmasi.html> (erişim tarihi: 08.12.2017).
- SVID (2018) .<http://www.svid.se/en/What-is-design/Definition-of-design/> (erişim tarihi: 25.03.2018).
- TDK, Türkçe Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr> (erişim tarihi: 25.03.2018).
- UBYT Programı Uygulama Usul ve Esasları (2016). <http://cabim.ulakbim.gov.tr/wp-content/uploads/sites/4/2017/09/2016-Y%C4%B1%C4%B1-UBYT-Program%C4%B1-Uygulama-Esaslar%C4%B1-2.pdf> (erişim tarihi:25.03.2018).
- Yazıcıoğlu, Yahşi, Erdoğan, Samiye, (2007). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, s.16.
- Yılmaz, Emine, Özdemir, Gülen (2012). Kadın Akademisyen ve Araştırmacıların Karşılaştıkları Sorunlar ve Tarıma Bakış Açılı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, S.2, s.50.